

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΔΙΣ ΤΟΥ

ΜΗΝΟΣ ΕΝ ΔΕΙΠΝΙΑ

ΑΡΙΘΜ. 2.

Τόμος Α'.

Συνδρομή, ἀρχομένη ἀπὸ 1. Ιανουαρίου ἑκάστου, ἐτησία μέρον καὶ προπληρωτεία:

Ιανουαρίου φύλλο, χρ. 20 ἡ μάρκ. 16.

ΕΤΟΣ Α'.

τῇ 15/27. Ιανουαρίου 1885.

ΣΚΕΨΕΙΣ ΦΡΟΝΙΜΟΥ ΜΗΤΡΟΣ.

ΕΞΟΜΟΛΟΓΗΣΕΙΣ ΛΕΣΤΟΥ

 Ήμαι βεβαία, δτι ὅλοι ἀνεξαιρέτως οἱ ἄνθρωποι, ἀν καὶ πολλοὶ ἔξ αὐτῶν Ἰσως γίνεται φαίνωνται φειδωλοὶ καὶ οἰκονόμοι εἰς πολλὰ πράγματα, ἔχουσιν ἐν τούτοις κάτι, ὅπερ ἀφειδῶς ἔξοδεύουσι. Πολλοὶ φιλάργυροι, ἀναγνώσκοντες γένος ἀκούοντες τοὺς λόγους μου τούτους, θάτι σείσωσι σιωπηλῶς τὴν κεφαλήν, ἀλλ᾽ ἀδιάφορον. ἔγω θεωρῶ ἐμαυτὴν ὡς μίαν ἐν τῶν μεγαλειτέρων ἀσώτων, ἀφ' οὗ φρικωδῆς κατασπαταλῶ οὐχὶ ἐν, ἀλλὰ τρία πράγματα! Κατ' εὐτυχίαν τὰ τρία ταῦτα πράγματα δὲν εἴνε πολὺ δαπανηρά, δύναμαι νὰ τὰ ἔξοδεύω χωρὶς νὰ βυθισθῶ εἰς χρέον· τούλαχιστον εἰς τὸν κόσμον τούτον, διότι Ἰσως εἰς τὸν ἄλλον ὁ Πανάγαθος μοὶ παρουσιάσῃ λογαριασμόν, δι' ὃσα ἐσπατάλησα ἐν τῆς περιουσίας τῆς φύσεως του.

Τὰ τρία ταῦτα πράγματα, τὰ ὅποια οὔτε θέλω, οὔτε δύναμαι νὰ οἰκονομήσω, δύνομάζονται ἀήρ, φῶς καὶ ἥδωρ.

Ποσάκις ἐτυράννησα τὰς ἀτυχεῖς ὑπηρετίας καὶ τὰς τροφοὺς τῶν τέκνων μου, ἀνοίγοντα τὰ μόλις ὑπὸ αὐτῶν ἐπιμελῶς κλεισθέντα παράθυρα! Ποσάκις ἔφερα αὐτὰς εἰς ἀπελπισίαν, ἀναγκάζονται νὰ φέρωσι τὰ παιδία ὑπὸ τὰς δροσερὰς σκιὰς τῶν δένδρων ἀντὶ νὰ κρατῶσιν αὐτὰ ἐκτείνειμένα εἰς τὰς θερμὰς ἀκτῖνας τοῦ γήλου καὶ νὰ τὰ στερώσων ἀνευ λόγου πάσσης πνοῆς καθαροῦ ἀέρος! Ἀδιάφορον ἀν τὸ φῦχος γίνεται ἀνυπόφορον, ἀδιάφορον ἀν γένος θερμοκρασία γίνεται 10 ἡ 20 βαθμοὺς ὑπὸ τὸ μηδενικόν, ἔγω οὐδέποτε κατακλίνομαι χωρὶς προηγουμένως ἐπὶ μίαν ὥραν τούλαχιστον ν' ἀφήσω ἀνοικτὰ τὰ παράθυρα τοῦ κοιτῶνός μου. Ἡ ύστατη μου ἐργασία καθ' ἑκάστην γήμεραν εἴνε νὰ κλείω αὐτὰ μηκὸν πρὶν γένος κατακλιθεί, πρωτίστη δὲ νὰ τὰ ἀνοίγω τὴν

πρωΐαν μετα τὴν ἐκ τοῦ ὑπονού ἐξέγερσιν. Τὸ θέρος μάλιστα δὲν βαρύνομαι νὰ καταβιβάζω καθ' ἑκάστην μόνη μου τὴν ῥαπτομηχανὴν εἰς τὸν κῆπον· ἐν αὐτῷ ἀδιακόπως καθαρίζω καὶ συλλέγω τὰ λαχανικά· ἐντὸς τῆς φυλλάδος παρατίθεται πάντοτε τὸ γεῦμα, ἀπὸ δὲ τοῦ Μαΐου μέχρι τοῦ Ὁκτωβρίου μεταχειρίζόμεθα τὴν οἰκίαν μόνον ὡς νυκτερινὸν ἀσύλον καὶ καταφύγιον, ἐὰν δὲ καιρὸς γίνεται βροχερός. Ὁμοίως καὶ κατὰ τοὺς λοιποὺς τοῦ ἔπους μῆνας ἀπολαμβάνομεν, ἐφ' ὃσον γίνεται δυνατόν, τὸ λαμπρότατον τῶν δώρων τῆς θείας Προνοίας, τὸν καθαρὸν καὶ ζωγόνον ἀέρα.

Τὴν αὐτὴν καὶ ἀπαράλλακτον διαγωγὴν ἔχω καὶ ὃσον ἀφορᾷ τὴν χρῆσιν τοῦ φωτός. Πόσον ἀπεχθανομαί, μισῶ καὶ ἀποφεύγω τὰ ἡμιφωτίζόμενα καὶ σκοτεινὰ ἐκεῖνα δωμάτια, ἐν οἷς καταλαμβάνεται τις ὑπὸ καταθλιπτικοῦ αἰσθήματος, ὡςανεὶ ἐπρόκειτο ν' ἀποκρυφθῆ τις ἀπὸ τοῦ φωτὸς τῆς γήμερας, Ἰσως δλίγος κονιορτός ἐν τινὶ γωνίᾳ τοῦ θαλάμου γένεται — ἐν τῇ καρδίᾳ τῆς ἐνοικούσης, τῆς ἀρεσκομένης νὰ διαμένῃ ἐν αὐτῷ. Πόσον ἀποστρέφομαι τὰ παχέα, πυκνὰ καὶ ἀδιαφανῆ παραπετάσματα, τὰ βαρέα παραθυρόφυλλα κτλ. κτλ., καὶ ὅπως δύνομάζονται ὅλοι οἱ σοφιστικοὶ ἐκεῖνοι, μεσαιωνικοὶ καὶ νεώτεροι, μηχανισμοί, οὓς ἐπενόησαν ἀνθρώποι φοβούμενοι τὸ φῶς καὶ θέλοντες διὰ τῆς βίας ν' ἀποκλείσωσι καὶ ἔξορίσωσιν ἐκ τῶν ἡμετέρων ἐνδιαιτημάτων τὰς φωτεινὰς καὶ λαμπρὰς ἀκτῖνας τοῦ γήλου! Τὸ μόνον, ὅπερ δύναμαι διωσοῦν νὰ μποφέρω, εἴνε λευκὸν καὶ λεπτὸν τροχήλατον καταπέτασμα, ἀλλὰ καὶ πρὸς αὐτὸν ἀκόμη διατελῶ εἰς διηγεῖται ἔριδα καὶ διάστασιν.

Ἡ φωτομανία μου αὐτὴ δὲν περιορίζεται ἔως ἐδῶ, ἀλλ' ἐκτείνεται καὶ εἰς τὸν φωτισμὸν ἐκεῖνον, ὃν μόνον ἀντὶ ἀργυρίου ἀπολαμβάνομεν, καὶ ὡς πρὸς τοῦτο Ἰσως ἀξέκρη γένεται δύνομασθῆ μάστιγα. Καὶ ὅμως πόσον ἀπεχθάνει πρᾶγμα εἴνε λυχνία μικρὰ καὶ ἀμυδρῶς φέγγουσα. Ὁπόσον δὲ φρικόδης ἀνοσιοργία, ὅταν παρά τινα τοιούτον ἀποτρόπαιον σκελετὸν φλογὸς ἔξη ἡ ὀκτώ ἀτομά συγχρόνως ἐργάζονται, ἀναγνώσκονται, βάπτωσι καὶ ἐν λόγῳ ποικιλοτρόπως καταστρέφοσι τοὺς δρμαλμούς των! — Ἐὰν ἐργάζονται περὶ τὴν

τράπεζάν μου τέσσαρα ἀτομά τὸ πολύ, ἀμέσως διατάσσω νὰ θέσωσιν ἐπ' αὐτῆς δύο καλῶς φωτιζούσας λυχνίας, ὁσάκις δὲ ἀκούω: „Ἄλλα, μητέρα, σὲ διαβεβαιώ, βλέπω ἐδῶ ἔξαρέτα!“ ἀμέσως ἀπαντῶ: „Οχι, πλησίασε περισσότερον εἰς τὸ φῶς, εἰ δὲ μή, παῦσε τὴν ἀνάγνωσιν!“ Οὐχὶ σπανίως ἀκούω ὅλιγους κρυφίους ἀστεῖσμούς, ὁσάκις μάλιστα μᾶς ἐπισκέπτωνται στενοί τινες φίλοι καὶ εὐρίσκωσι παρ' ἡμῖν ὅλα ἀπλούστατα μὲν καὶ πενιχρότατα, ἀλλὰ φωτεινότατα. Δὲν τὸ ἀρνοῦμαι, εἶναι γελοῖον τῷ ὄντι νὰ ἔχῃ τις ἐπὶ τῆς τραπέζης του δύο μεγάλας λυχνίας, ἐκπεμπούσας ἀπλετον φῶς ἐπὶ ξηροῦ ἄρτου, ὅλιγης ὀρύζης καὶ ἐπὶ νεροθράστων γεωμήλων. Τι τὰ θέλετε; ἐπιτρέπω τὸν γέλωτα εἰς πάντα, τὸ πολὺ πολὺ δὲ λέγω: „Παιδία, θέλω νὰ βλέψω, τι ἔχω ἐν τῷ πινακίῳ μου, ἀδιάφορον ἂν τοῦτο γίνεται μόνον ὅλας καὶ φωμό!“

Εἶμαι βεβαία, ὅτι τὸ φῶς οὐδένα ὀφθαλμὸν βλάπτει, οὔτε ὑγιᾶς οὔτε ἀσθενῆ. Μόνον ὁ ἀσθενῆς ὀφθαλμὸς δύναται νὰ τὸ ἀποφεύγῃ, καὶ τοῦτο κατὰ λατρικὴν συμβουλήν. „Οταν ὅμως πρέπη νὰ ἐκτελεσθῇ ἢ ἀπαγόρευσις αὐτῇ, ὁ ἀσθενῆς δὲν πρέπει καὶ νὰ ἐργάζηται ὅλως διόλου· ἐφ' ὅσον τις ἐργάζηται ἢ πάρατηρῇ τὰ περὶ αὐτὸν μετὰ προσοχῆς, εἶναι βεβαίως καλίτερον νὰ πράττῃ τοῦτο εἰς τὸ φῶς παρὰ εἰς τὴν σκοτίαν.

Τώρα δές ἔλθωμεν καὶ εἰς τὸ ὕδωρ.

Δόξα τῷ θεῷ, τοῦτο εἶναι ἐφθηνὸν καὶ εὐαπόκτητον, καὶ ἐν τούτοις συχνάκις μετροῦνται σχεδὸν καὶ αὐταὶ αἱ σταγόνες του. Ἡ φειδώ, μεθ' ἡς ἐξοδεύουσιν αὐτὸς πολλαὶ οἰκογένειαι, καταντῷ πράγματι πολλάκις εἰς τὸ γελοῖον. Ἐγὼ αὐτὴν εἴδον καὶ ἥκουσα πολλὰς μητέρας ἀπαγόρευουσας εἰς τὰ τέκνα των νὰ νίπτωσι τὰς χεῖρας ἐπανειλημμένως τὴν ἥμέραν, διὰ νὰ μὴ γίνη ἀνάγκη τὸ ἐσπέρας νὰ πληρωθῶσιν ἐκ νέου οἱ πίθοι ἢ αἱ ὕδριαι. Ἀλλ' ἔγὼ ἐν τῇ οἰκίᾳ μου διέταξα οὕτω τὰ πράγματα, ώστε ἐν τῷ οἰκιακῷ μου λεξικῷ ἢ λέξεις „νίψιμον“ σημαίνει „λουτρόν“. Γίνεται δὲ τοῦτο ἐν πρώτοις εὐθὺς ἀμάρα γεννηθῆ νέος ἀνθρωπος εἰς τὸν κόσμον· αἱ „φρόνιμοι“ γυναῖκες χύνουσι τόσον ὕδωρ εἰς τὴν λεκάνην, δσον ἀρκεῖ, ἵνα ἐν ἀνάγκῃ διαβραχγῇ ὁ σπόργος. Ήστην δὲ ἡδονὴν αἰσθανόμεθα τότε πρώτην φορὰν ἰδίαις χερσὶ λούουσαι τὸ ἀκανον τμῆμα τῶν ἥμετέρων σπλαγχνῶν! Ἀργότερα ἢ λεκάνην πληροῦσαι κατὰ τὸ ἥμισυ, καὶ τότε τὸ ἀλώπιον πλάσμα, ἐξοικειωθέν, ἀρχίζει νὰ θορυβῇ ἐντὸς τοῦ ὕδατος, ἐκτείνει ἐν ἀναπούσει τὰ μέλη του εἰς τὸ χλιαρὸν ὑγρὸν στοιχεῖον καὶ σχεδὸν διεξοιλισθαίνει ἐκ τῶν χειρῶν ἥμων — ἀλλὰ μὴ φοβηθῆσθε! — οὐδὲν ἐκ τῶν ὀκτὼ τέκνων μου ἐπνίγη, ἀπερ ἐν συνόλῳ ἔξι χιλιάδας φοράς περίπου ἰδίαις χερσὶν ἔλουσα μέχρι τοῦδε οὐχί, οὐδὲν ἔξι αὐτῶν ἐπνίγη, ἀλλ' ἀπαντα εἶναι ὑγιῆ καὶ ζωηρά, ὅπως καὶ οἱ κάνωπες, οἵτινες χορεύουσιν ἐκεῖ ἔξω εἰς τὸ φῶς του ἥλιου. Τὸ κακὸν μόνον εἶναι, ὅτι ὅλα ἔγιναν, ὅπως καὶ ἡ μήτηρ των, ἀσωτα καὶ ὁ λογαριασμός μους ἡδεῖθη ὀκταπλασίας διὰ τὰ δαπανηγμένα ποσὰ ἀέρος, φωτὸς καὶ ὕδατος ἐν τῷ μεγάλῳ οὐρανῷ χρεωστικῷ καταστήφ. Τοῦτο μ' ἐμβάλλει τῷ ὄντι εἰς σκέψεις.

ΑΕΝ ΕΧΩ ΚΑΙΡΟΝ.

Ἐὰν ἀπεκειρώμεθά ποτε ν' ἀριθμήσωμεν ὅλας ταὶς ὥραις τοῦ βίου ἥμισυ, ἀς ἀνωφελῶς καὶ μάτην κατεδαπανήσαμεν, βεβαίως ἡθέλομεν ἀναφωνήσει μετὰ τρόμου: „Ἄδυνατον!“ Ἡθέλομεν εὑρεῖ ἀναμφιβόλως, ὅτι αὐταὶ εἶναι ἔτη ὀλόκληρα

καταστωμέντα καὶ ἐν τούτοις πλειστάκις „δὲν εἴχομεν καιρὸν“ διὰ τὰς μᾶλλον ἐπειγούσας ἐργασίας.

Μέγιστος σπάταλος εἶναι ἐκεῖνος, ὃς τις περιφρονεῖ τὸ λεπτὸν καὶ τὸν παρὰν. „Οξτις ἀδιακόπως θεωρεῖ τὰς καθημερινὰς μικρὰς δαπάνας ὡς μηδαμινάς, ἀδιστάκτως ἐξοδεύει πλειότερα ἐκείνου, ὃς τις δεικνύεται μὲν φειδωλὸς εἰς τὰ μικρὰ ταῦτα ποσά, δαπανᾷ δ' ἐνίστε περισσότερα χρήματα χάριν διασκεδάσεως ἢ πολυτελείας. Τὸ αὐτὸν ἀκριβῶς δύναται νὰ λεχθῇ καὶ περὶ τοῦ χρόνου. „Οξτις ποιῆται αὖστηρῶς οἰκονομικὴν χρῆσιν ὅλων τῶν στιγμῶν, δύναται ἀνευ ζημίας ν' ἀφιερώσῃ ὥρας τινὰς εἰς ἀνάπτασιν καὶ διασκέδασιν. Ποσάκις ἥμεταις αἱ γυναῖκες π. χ. σκεπτόμεθα — Αἱ, ίδού μόλις δένα λεπτὰ ἐμειναν ἀκόμη μέχρι τοῦ δείπνου, δὲν ἔχω τώρα σκοπὸν ν' ἀρχίσων νέαν ἐργασίαν. Λαμβάνομεν δὲ συνήθως ἀνὰ χεῖρας βιβλίον τι καὶ φυλλολογοῦμεν χωρὶς ν' ἀναγινώσκωμέν τι, ἢ βλέπομεν ἐκ τοῦ παραθύρου, ἀσκόπως πορεύομεθα ἀπὸ τοῦ ἐνὸς δωματίου εἰς τὸ ἄλλο, μόνον καὶ μόνον διὰ νὰ παρέλθωσι τὰ δέκα ταῦτα λεπτὰ τῆς ὥρας. Ἐγὼ οὐδέποτε πράττω τοιοῦτό τι. Ἄφ' οὐ τελειώσω τὴν ἐργασίαν μου ἐν τῷ μαγειρείῳ καὶ ἐτοιμάσω τὴν τράπεζαν, δὲν βλέπω τὸ ὡρολόγιον, ἀλλά, ἢ ἀρχίζω πάλιν νὰ ῥάπτω, νὰ πλέκω, ἢ γράφω μὲ τὴν αὐτὴν ἐπιμέλειαν, ὡς ανανεῖ ἐπρόκειτο νὰ ἐργασθῶ ἐπὶ ὀλοκλήρους ὥρας. Πολλάκις βέβαια προσκαλοῦμαι εἰς τὴν τράπεζαν πρὶν ἢ βελονιάσω ἀκόμη ἢ βυθίσω τὴν γραφιδά εἰς τὴν μελάνην, ἀλλ' ἐπίσης συχνάκις συνέβη νὰ ἐμποδισθῇ ὁ σύζυγός μου ἐν τῇ ἐργασίᾳ του καὶ νὰ βραδύνῃ νὰ ἔλθῃ, ἔγω δὲ τοιουτοτρόπως νὰ περατώσω σπουδαίαν καὶ πολλὴν ἐργασίαν. Ἐὰν ὅμως δὲν ἡρχίζον αὐτήν, ἀπὸ στιγμῆς εἰς στιγμὴν θὰ ἐσκεπτόμην: „Α! τώρα πλέον βεβαίως θὰ ἔλθῃ!“ καὶ ἡ ἥμισεια ὥρα ἡθελεῖν ἀπολεσθῆ ὅπως καὶ τὰ πρῶτα πέντε λεπτά. Ἐὰν δὲ ἀναμένωνται ἐπισκέπται, οἵτινες θὰ διακόψωσι φυσικῶς πᾶσαν ἐργασίαν μου, οὐδέν μοι μέλει, ἀλλ' ἐξακολουθῶ τὴν ἐργασίαν μου μέχρι τῆς στιγμῆς, καθ' ἣν οἱ ζένοι θὰ εἰσέλθωσιν εἰς τὸ δωμάτιον. Ποσάκις τοιαῦται ἐπισκέψεις ἀναβάλλονται μίαν καὶ δύο ὥρας, πολλαὶ δὲ οἰκοδέσποιναι καταστρέψουσι τὸν καιρόν των ἀνυπομόνων καὶ ἐν ἀνίᾳ ἀναμένουσι τὴν ἔλευσην τῶν ζένων!

Ἐπιμελής χρησιμοποιήσις πάσης στιγμῆς εἶναι ὁ πρῶτος μου νόμος, δὲν δεύτερος εἶναι ὁ ἔξιτος: „Πράττε πᾶν δ' τι ἐπιχειρεῖς, δσον τὸ δυνατὸν καλίτερον καὶ τελειότερον καὶ προεπάθει ἐκ πάσης ἀσχολίας νὰ ἔξαργης ὡφελείαν τινὰ ἢ διὰ σεαυτὴν ἢ διὰ τοὺς ἄλλους, οὕτω δὲ οὐδέμιαν στιγμὴν τοῦ βίου θὰ θεωρήσῃς ματαίως παρελθούσαν“. Οὐδεμία αἱλη μεγαλειτέρα σπατάλη τοῦ χρόνου γίνεται, παρὰ διατα τὸν πράττωμέν τι ἀτελῶς καὶ κατὰ τὸ ἥμισυ, διότι κατόπιν ἀναγκαζόμεθα νὰ τὸ ἐπανορθώσωμεν καὶ νὰ δαπανήσωμεν ἐκ νέου τὸν ἀπωλεσθέντα χρόνον. Ἡ συμβούλη δὲ αὐτῇ δὲν ἐφαρμόζεται μόνον εἰς τὴν ἐργασίαν, δχι, ἀλλὰ καὶ εἰς πᾶσαν ἀλλην ἀσχολίαν καὶ εἰς αὐτὴν ἀκόμη τὴν διασκέδασιν.

„Οταν ἔξελθῃς εἰς περίπατον, πρέπει νὰ ἀπέργησαι μακρὰν διὰ νὰ ὠφεληθῇς ἐκ τῆς κινήσεως· διατα τὸν πράττωμέν τι κατάταξον αὐτά, δπως θὰ μείνωσι δι' ὅλης τῆς ἥμέρας· διατα τὸν πράττωμέν τι κατέδαπανήσαμεν, βεβαίως ἡθέλομεν ἀναφωνήσει μετὰ τρόμου: „Ἄδυνατον!“ Ἡθέλομεν εὑρεῖ ἀναμφιβόλως, ὅτι αὐταὶ εἶναι ἔτη ὀλόκληρα